

Csáky žiada biskupa pre Maďarov

Biskupi sú proti. Katolícka cirkev sa nečlení podľa národností. Predseda SMK Pál Csáky chce, aby mali maďarskí katolíci na Slovensku biskupa Maďara.

„Ak gréckokatolíci môžu mať dvoch biskupov a dve diecézy, ak Ukrajinci - pravoslávni majú dvoch biskupov a aj ostatné cirkvi majú vlastných biskupov, nerozumiem, prečo práve Maďari na Slovensku a maďarskí katolíci, ktorých je približne 400-tisíc, by to nemohli mať,“ povedal Csáky.

Dodal, že nerozumie, prečo by mal byť pre Konferenciu biskupov cudzí osud pozície a šance veriacich maďarských katolíkov na Slovensku.

Hovorca KBS Jozef Kováčik mu odkázal, že „by mohol vedieť, že takéto názory sa neriešia cez médiá, ale mohol ho prísť biskupom tlmočiť priamo“. Katolícki veriaci na Slovensku sú podľa Kováčika súčasťou Katolíckej cirkvi na Slovensku, a tá sa nečlení podľa národností.

„Na Slovensku neexistuje čisto maďarské územie, na ktorom by nebol vo farnosti ani jeden Slovák. Cirkev má navyše biskupov, ktorí plynulo hovoria po maďarsky a ktorí sa veriacim na zmiešanom území pravidelne pastoračne venujú,“ dodal hovorca. (sita, mp)

SME, 14.1.2008

Poslovie Dobrej noviny prezentovali film

Poslovie Dobrej noviny z Hnutia kresťanských spoločenstiev prezentovali verejnosti film pod názvom Dostať šancu. Ide o dielo ktorého hovorí o živote detí a mladých ľudí v africkej Keni. Súčasťou podujatia je aj zbierka pre projekty rozvojovej spolupráce v afrických krajinách.

Informuje riaditeľ Dobrej noviny Marián Čaučík: „Pocitujeme potrebu našim deťom a mladým ľuďom priblížiť život detí a mladých ľudí v rozvojových krajinách. Špeciálne v Keni. A tak nám veľmi dobre padla príležitosť, že v rámci projektu ktorý máme financovaný Európskou komisiou sme mohli ísť na cestu do Kene.“

Na prezentácii filmu sa zúčastnil aj biskup František Rábek ktorého sme požiadali o osobné dojmy.

Biskup František Rábek: „Pomoc týmto ľuďom je nielen pomocou im, ale je to v konečnom dôsledku aj pomocou pre nás samých. Podiel cirkvi

na týchto aktivitách, za tým sú vo veľkej miere kresťania. Teda ľudia, ktorí sú vnútorne ovplyvnení láskou k blížnemu s motívom svojej viery a preto sú ochotní a schopní pomáhať aj týmto núdnym ľuďom v ďalekom svete.“

Film si osobne pozrela aj europoslankyňa Anna Záborská. Europoslankyňa videla biedu v Keni na vlastné oči.

Anna Záborská, europoslankyňa: „Z toho môjho pobytu som si odniesla úžasnú odvahu žiť. Žiť a tí ľudia napriek tomu, že majú ťažké životné podmienky, ťažké bytové pomery, majú ťažký prístup k školstvu, zdravotníctvu. Tak napriek tomu dúfajú že zajtra bude lepšie.“

Situácia v Keni je po prezidentských a parlamentných voľbách stále napätá. Štyri mimovládne organizácie preto rozbehli finančnú zbierku. Marcel Lincényi,

Rádio Lumen, 17:30, 12.1.2008

Svätý Otec Benedikt XVI. naraz pokrstil v Sixtínskej kaplnke 13 bábätiok

Svätý Otec Benedikt XVI. obnovil tradície svojho predchodcu Jána Pavla II. V Sixtínskej kaplnke naraz pokrstil 13 bábätiok. Pápeža milé povinnosti tešili o to viac, že rodičia krstených detí sú zamestnancami Vatikánu. TV JOJ, 19:30, 13.1.2008

Mnohé obce

sú bez vlastného farára

Hoci Slováci patria k veriacim národom, paradoxom je, že dodnes nemajú niektoré obce svojho vlastného kňaza. Práve takou bola ešte donedávna dedinka Smolnícka Huta v Hnileckej doline. Po 50 rokoch sa predsa len svojho duchovného dočkali.

Domáceho pána farára si v Smolníckej Hute nepamätajú ani tí najstarší. Bohoslužby viedli raz do týždňa kňazi z vedľajších dedín. Domáci sú preto pyšní, že ich nový kňaz prišiel až z Vatikánu.

AA: „V dedine keď je pán farár, tak to je celkom iná udalosť ako takto.“

AA: „Sme radi, že tuná, chceme, aby nám tu ostal.“

Jozef Spišák, miestny nový kňaz: „Beriem to aj akoby som bol na púšti, na duchovnej púšti, že je tu veľa práce po tej duchovnej stránke.“

Obyvatelia Smolníckej Huty v skromnosti a viere dokonca 50 rokov udržiavali veľmi vzácny banský kostolík.

Jozef Spišák, miestny nový kňaz: „Aj Svätý Otec Benedikt XVI. nám udelil svoje apoštolské požehnanie.“

Veriaci sa rozhodli pri kostole postaviť aj faru. Niekoľko sto obyvateľov Smolníckej Huty ale žije v mimoriadne skromných podmienkach.

AA: „To je hladová dolina, tu ani roboty niet, ani nič, no tak je ťažko.“

Jozef Spišák, miestny nový kňaz: „Skrsla taká myšlienka, že urobme akciu Tehlička. Tehlička, ktorá stojí 99 slovenských korún.“

Domáci ale musia zozbierať peniaze na 10 000 takýchto tehál, z ktorých faru postavia.

Ján Grega, starosta obce Smolnícka Huta: „Verím tomu, že občania sú jednotní a že nájdú spôsob, ako by sme to mohli zrealizovať.“

Obyvatelia Smolníckej Huty v zastúpení farára požiadali o pomoc v Nemecku a Taliansku. Postaviť faru v hladovej doline sa totiž môže podať len za pomoci ľudí dobrej vôle.

Ivana Ratkovská
STV, 19:30, 12.1.2008

Odcudzené klenoty patria domov

Publicista Milan Vároš vydal na sklunku minulého roku druhý zväzok svojej knihy Stratené slovenské poklady. Dovedna 1 400 rukopisných strán a viac ako 2 200 dokumentárnych ilustrácií. Z nich väčšina sa publikuje na Slovensku po prvý raz. Týkajú sa umeleckých pamiatok, ktoré nenávratne zmizli v cudzine. V putovaní za nimi urobil tento známy spisovateľ literatúry faktu takmer detektívnu prácu.

Každoročne zmizne na Slovensku zhruba 150 umeleckých pamiatok, väčšinou sakrálnych predmetov, z ktorých len malú časť sa podarí nájsť. Čo s tým?

Nelutovať viac peňazí na ich ochranu.

Ministerstvo kultúry zriadilo špeciálny fond na nákup slovaciek, ktoré sa predávajú na dražbách v zahraničí. Čo si od toho možno sľubovať?

Je to pozoruhodná a chvályhodná iniciatíva, musím však dodať, že naše umelecké poklady sú najmä v Maďarskom národnom múzeu a v Maďarskej národnej galérii.

A tieto inštitúcie nikdy nič na dražbách nepredávali a predávať nebudú.

Ako sa človek stane pátračom po stratených pokladoch?

Keď v roku 1964 nastalo politické uvoľnenie, v redakcii denníka Smena sme to s chuťou využili. Už som sa mohol nielen zaujímať o osud slovenského zlata a šperkov prenasledovaných slovenských Židov, ale aj publikovať výsledky vlastného pátrania. Postupne vyšlo najavo, že na rozkaz Karola Bacílka, slovenského miestodržiteľa v službách Antonína Novotného, židovské cennosti odviezli po vojne do Prahy. Zaujal ma tiež osud Imricha Karvaša, guvernéra Národnej banky za slovenského štátu, a jeho zásluhy pri záchrane slovaciek v cudzine. Téma bola dlho tabuizovaná.

To uvoľnenie však trvalo vtedy krátko.

Žiaľ, áno a keď som sa v roku 1990 po dvoch desaťročiach mohol vrátiť do novín a redaktori časopisu Život si ma zvolili za šéfredaktora, začal som v ňom uverejňovať dávno hotový seriál o našich gotických umeleckých pamiatkach v maďarských múzeách

a galériách. Jeho súčasťou bol môj otvorený list predsedovi vlády, ministrovi medzinárodných vzťahov a ministrovi kultúry, aby sa postarali o naše umelecké poklady v cudzine. Bolo to zbytočné.

Už takmer pol storočia pátrate aj po cennostiach z klenotnice Dómu sv. Alžbety v Košiciach odcudzených roku 1939. V najnovšej knihe je tento príbeh ešte stále s otvoreným koncom, uvádzate však niekoľko verzii o tom, kto poklad vykradol. Ktorá z nich je najpravdepodobnejšia?

Cennosti odniesli najskôr „páni v bielych košeliach“, lebo len oni mali kľúče. Domnievam sa - na základe viacerých indícií - že riaditeľ košického múzea Elemír Koöszegy-Winkler vedel, kde je aj zlatý gotický kalich Majstra Antona z roku 1503, z ktorého na Slovensku zostala len fotografia.

Tohto pána, ktorý sa postaral o „presun“ vzácnych exponátov do Maďarska, nazývate zlodějom v štátnych službách. Ako skončil?

Hanebne. Košice a Slovensko ochudobnil aj po horthyovskej okupácii tohto mesta, keď prestal byť riaditeľom múzea v Budapešti a začal šéfovať Východoslovenskému múzeu. V knihe uverejňujem o tom hodnoverný dokument z maďarskej odbornej literatúry. Vyplýva z neho, že Koöszegy-Winkler už ako dôchodca predával budapeštianskym antikvariátom umelecké skvosty, ktoré na Slovensku nekúpil a nik mu ich nedaroval. Bol to ináč dobrý umenovec, v slovenských encyklopédiách má právom heslo ako budovateľ múzea v Košiciach. Niet tam však ani slovo o tom, že ho vykradol -artefakty nechal odviezť za Dunaj vo vagónoch...

Viaceré umelecké diela sa zo Slovenska do zahraničia dostali aj tak, že ich tam darovali cirkevní hodnostári. Ďalší ich len „zapožičali“ a iní ich „zabudli“ pýtať späť. Nachádzate nejaké ospravedlnenie pre týchto otcov biskupov?

Nie, a to ani pre jeho eminenciu kardinála Jána Černocho, rodáka zo Skalice, posledného uhorského prímasa. Ten totiž svoju vlasť ochudobňoval v rokoch nesmierne krute a ne-

kresťanskej maďarizácie, keď stovky evanjelických a katolíckych kňazov pomáhali národu prežiť. Farár Ján Ďateľ v záujme kariéry odvliekol z Čerína krásny gotický oltár, to však upadlo do zabudnutia a vyzdvihujú sa jeho zásluhy národovca a básnika. Maďarský kardinál a prímas János Simor ešte ako súkromný zberateľ prikázal odnieť z kláštora vo Svätom Beňadiku viaceré umelecké poklady. Už dávno sú základom múzea v Ostrihome, ktoré má v názve slovo „kresťanské“, hoci skvostnými slovacikami ho naplnili rôzni zloději a karieristi.

Asi najviac vzácnych pamiatok zmizlo v súvislosti s tisícim výročím vzniku uhorského štátu v roku 1896...

Na tej slávnej výstave vystavovali aj maľbu z Oltára Sv. Trojice z Mošovca z roku 1471. Poznajú ju v desiatkach krajín na celom svete, veď vyšla aj v pozoruhodnej Kronike kresťanstva spolu s ilustráciami Raffaela, Tiziana, Leonarda da Vinciho a iných veľikánov svetového maliarstva. Text pod maľbou pripomína, že ju možno vidieť v Maďarskej národnej galérii. V knihe sa Mošovce ani Slovensko neuvádzajú. Je to nepochopiteľné negovanie kultúrnej minulosti Slovenskej republiky.

Roku 1948 vznikla z iniciatívy Laca Novomeského komisia, ktorá zostavila zoznam slovaciek nachádzajúcich sa v Maďarsku. Má zmysel stále ho opраšovať?

Ten zoznam je potrebné opраšovať, je to naša povinnosť voči predkom. A nech to neznie pateticky - je to aj úloha pre našich potomkov, veď umelecké skvosty, ktoré odjakživa boli naše a už dávno ich nemáme, to je nezvyčajná a kráľovská dedovizeň. Nikto sa však o to nestaral, ani vláda, ani parlament, ani ministri kultúry po roku 1989, čudný list jedného z nich na moju adresu uverejňujem v knihe. Ani Bohuš Chňoupek, hoci bol 18 rokov ministrom zahraničných vecí v Prahe. Tento vynikajúci autor literatúry faktu bol mizerný politik, zhltnúť ho červená ideológia a on jej slúžil oddane až do posledného dychu. Podobne ako Viliam Široký, ktorý však unikátne gotické oltáre nazval cirkevnými haraburdami. Pozitívny krok urobil iba akademik Ľudovít Holotík,

keď bol riaditeľom Historického ústavu SAV. Dokázal som mu falšovanie archívnych dokumentov v súvislosti s M. R. Štefánikom, no musím povedať, že tento tvrdý marxista, plagiátor vedeckých prác kolegu Júliusa Mésároša, kritizoval maďarských súdruhov, že v súvislosti s našimi umeleckými pamiatkami zle chápu socialistický internacionalizmus.

Objasnili ste osud Gauguinových drevorytov zo Štefánikovej pozostalosti. Aj vás prekvapilo zistenie, že ich do Prahy predala matka M. R. Štefánika?

Nebol som vtedy pred štyridsiatimi rokmi celkom prvý, na stopu ma priviedla dnes už 90ročná pani Rybenka Jamrichová, dcéra ministra Miloša Vanču, krstná dcéra Ivana Stodolu a mamička herca Dušana Jamricha. V knihe uverejňujem jej krátky príspevok o Gauguinovi a Štefánikovi z krásneho roku našej zrelej mladosti 1968. Prišla na to cez francúzštinu. Predaj Gauguinových diel do Prahy, teraz sú v tamojšej Národnej galérii, musíme zobrať ako fakt a nepísať o tom nepravdu, že nás Česi o ne dostali a podobne, je to právne čisté a ne- napadnuteľné. Práve tak ako chýrny Blatnický meč, ktorý gróf Révay daroval budapeštianskemu múzeu. Nuž, nemohol ho darovať Matici slovenskej, lebo ju - aj jeho pričinením - Budapešť roku 1875 zrušila a vykradla...

Čo pokladáte za svoj najväčší úlovok?

V knihe píšem aj o pražských korunovačných klenotoch, tejto najväčšej historickej a umeleckej pamiatke českého národa. V roku 1938 ich skryli na príkaz prezidenta Edvarda Beneša v banke v Žiline. Som hrdý na to, že Anna Skybová, ale aj ďalší českí his-

torici umenia spomínajú môj objav archívnych dokumentov - mimochodom, našiel som ich v Prahe - o tomto dočasnom úkryte českého pokladu na Slovensku.

Nie každé pátranie korunuje úspech...

Máte pravdu. Archivárka martinického múzea Mária Opočenská-Jeršová, aj v rokoch bývalého režimu statočná žena, neoprávnene požičala českému akademikovi Františkovi Ryšánkovi hlaholský rukopis, významnú slovenskú národnú pamiatku. Pán akademik ju stratil a zomrel. Desať dní som chodil po jeho stopách v Prahe a nezistil som nič.

Na čom teraz pracujete?

Zaujal ma osud bohatej a u nás úplne neznámej umeleckej zbierky Karola Kuffnera, kedysi majiteľa cukrovary v Galante a kaštieľa v Sládkovičove. Jeho syn Raoul bol manželom svetoznámej maliarky Tamary de Lempickej. Jej obrazy sú v popredných svetových galériách. To však je už o ďalšej knihe.

Milan Vároš (70)

Po skončení Filozofickej fakulty UK v roku 1960 pracoval v denniku Smena. Pre svoje postoje k politickým udalostiam počas Pražskej jari nesmel dvadsať rokov publikovať. Venuje sa literatúre faktu. V posledných rokoch vydal knihy Putovanie za krajanmi (ocenené Zlatou medailou OSN), Osudy zlatých pokladov a Vraký plné pokladov (vydané aj v zahraničí). Dvojdielne Stratené slovenské poklady získali už medzinárodnú Cenu E. E. Kischea, Cenu Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru a Vianočnú cenu Matice slovenskej.

Vladimír Jancura, PRAVDA, 12.1.2008

Pápež sa modlil za imigrantov

Vatikán - Pápež Benedikt XVI. sa v kázni počas nedeľnej omše vo Vatikáne prihovárал za prisťahovalcov. Túto tému si zvolil pri príležitosti včerajšieho Svetového dňa imigrantov a utečencov. Pápež sa podľa- koval všetkým tým, ktorí pomáhajú mladým prisťahovalcom začleniť sa do bežného života na Západe. „Moji milí imigranti, spolupracujte s inými ľuďmi vo vašom vlastnom veku

pri budovaní spravodlivej a bratskej spoločnosti, plňte si svoje povinnosti a nikdy sa nenechajte uniesť násilím,“ vyzýval Benedikt XVI. utečencov. Západ by mal podľa hlavy katolíckej cirkvi prijímať cudzincov „so súcitom“ a pomáhať im začleniť sa do spoločnosti. Prisťahovalci zasa musia rešpektovať pravidlá a najmä zákony spoločnosti, v ktorej žijú.

(sita), HN, 14.1.2008

Pocta kodifikátorovi

Pamiatku jazykovedca, pedagóga a katolíckeho kňaza Antona Bernoláka, ktorý zomrel 15. januára 1813 v Nových Zámkoch, si včera pripomenuli v Trnave, ktorá je významne spätá s jeho životom a dielom. Prítomní si túto veľkú osobnosť uctili pri jeho pamätníku ako prvého kodifikátora spisovnej slovenčiny a pripomenuli si 195. výročie jeho smrti. JÁN FELIX, Šport, 16.1.2008

Slovenský kňaz: Keňa sa bojí nového násilia

ELDORÉ (bd) - Po niekoľkých dňoch pokoja sa Keňania obávajú novej vlny násilia. „Napätie trvá, opozícia ohlásila nové demonštrácie, ktoré polícia zakázala. Mesto bolo plné, ľudia nakupujú, vyberajú peniaze z bánk. Zo strachu a neistoty, čo bude, si robia zásoby,“ povedal včera pre Pravdu slovenský kňaz Martin Cingel z fary v Eldorete, kde sa počas najhorších nepokojov pred dvoma týždňami skrývalo až šesťtisíc ľudí.

Na fare je teraz 50 rodín utečencov. „Od rôznych humanitárnych agentúr a Červeného kríža dostali stany a potraviny. Humanitárne organizácie sa snažia na jednom mieste zhromaždiť všetkých ľudí, ktorí pri nepokojoch prišli o všetko. Prvú krízovú pomoc už dostali,“ dodal Cingel. Pre ľudí postihnutých nepokojmi vyčlenil minulý týždeň pomoc 50-tisíc eur aj minister zahraničných vecí Ján Kubiš. Finančná pomoc je už v Keni, ambasáda ju rozdelí podľa toho, čím bude treba pomôcť. Časť peňazí má ísť do Eldoretu tak na faru, ako aj pre kliniku Trnavskej univerzity. „Budeme rokovať s ambasádou o tom, koľko sa vyčlení pre nás a ako bude najlepšie tie peniaze využiť,“ povedal Cingel.

Pri nepokojoch, ktoré vypukli po oznámení výsledkov prezidentských volieb, prišlo o život viac ako 600 ľudí a vyše štyrť milióna ľudí sa stalo utečencami. Na poskytnutie pomoci sa chystajú aj slovenské mimovládne organizácie, ktoré pôsobia v Keni alebo tam majú svojich partnerov. Ak situácia zostane pokojná, predbežne rátajú s tým, že pomoc zo zbierky pôjde napríklad na znovuvybudovanie obydli pre presídlených ľudí a na projekty pre deti z ulice, ktoré osireli. PRAVDA, 15.1.2008

Maďarský biskup na Slovensku? Nebude

BRATISLAVA (jc) - V 18-člennom biskupskom zbore katolíckej cirkvi na Slovensku nie je ani jeden hodnosť maďarskej národnosti. Politici SMK to považujú za nespravodlivé, predstavitelia cirkvi vidia problém skôr v nedostatku kňazov na národnostne zmiešanom území, ktorí by zvládali dvojjazyčnosť.

„Kým viacerí biskupi plynule hovoria aj po maďarsky, kňazov s takouto schopnosťou je naďalej málo,“ prízvukuje hovorca biskupského zboru Jozef Kováčik. Po maďarsky dobre vedia biskupi Dominik Tóth, Eduard Kojnok aj arcibiskup Ján Sokol. Práve on pred piatimi rokmi na stretnutí s maďarskými kolegami pripustil možnosť vymenovania pomocného biskupa maďarskej národnosti v jednej zo slovenských diecéz. „Ak sa v budúcnosti nájde vhodný kandidát,“ dodal Sokol na tomto rokovaní v Budapešti. Zatiaľ sa nenašiel.

Predseda SMK Pál Csáky to však nevie pochopiť. „Nerozumiem, prečo by práve maďarskí katolíci na Slovensku, ktorých je približne 400-tisíc, nemohli mať biskupa Maďara,“ spresňuje politik.

Podľa sociológa Jána Bunčáka, ktorý skúma problémy religiozity, sa v tom môže prejavovať aj konfesijná rozpoltenosť maďarskej menšiny. Prevažujú v nej síce katolíci, ale takmer 16 percent veriacich sa hlásí k reformovanej kresťanskej cirkvi (kalvínskej). „Kalvíni majú biskupa Maďara, katolíci nie, čo sa vnútri ko-

munity pociťuje ako vážny problém,“ myslí si Bunčák.

Kedysi bola situácia celkom opačná. Po rozpade Rakúsko-Uhorska a vzniku Československa boli všetci katolícki biskupi na území Slovenska maďarskej národnosti. „Vláda vtedy vypovedala nitrianskeho biskupa Viliama Batthyányho i banskobystrického biskupa Wolfganga Radnaia a spišský biskup Alexander Párvy sa v tých búrlivých časoch radšej zdržiaval v Maďarsku, kde čoskoro zomrel,“ pripomína historik Jan Pešek zo Slovenskej akadémie vied. Za vinu sa im kládol najčastejšie maďarský šovinizmus. Uvažovalo sa aj o vypovedaní košického biskupa Augustína Fischera Colbrieho, napokon však mohol zostať, lebo sa nenašiel dostatočný dôvod na jeho vyhostenie.

„Prvým biskupom Slovákom vymenovaným v roku 1920 bol Ján Vojtaššák, po ňom nasledovali ďalší dvaja,“ dodáva Pešek.

Na problém s maďarským biskupom poukazujú niektorí politici SMK už dlho a opakovane. Konferencia biskupov Slovenska však od začiatku považuje za oveľa pálčivejší problém nedostatok kňazov na národnostne zmiešanom území „schopných sláviť sväté omše tak pre Slovákov, ktorí tam tvoria menšinu, ako aj pre Maďarov“.

Nerozumiem, prečo by práve maďarskí katolíci na Slovensku nemohli mať biskupa Maďara

**Pál Csáky, predseda SMK
PRAVDA, 15.1.2008**

Sarkozyho Boh dráždi Francúzov

Francúzsky prezident Nicolas Sarkozy (na snímke počas včerajšieho víťania Nového roka v Elyzejskom paláci) má nových kritikov. Tentoraz proti sebe poštval všetkých, ktorí odmietajú vnášanie náboženstva do života krajiny. Mnohým Francúzom sa nepáči, že prezident počas decembrovej návštevy Vatikánu hovoril o „kresťanských koreňoch“ Francúzska. Ohrozil tým vraj tradičný francúzsky sekularizmus.

HN, 18.1.2008

Oslobodené od dane

- pozemky, na ktorých sú cintoríny, kolumbiáry, urnové háje, rozptyľové lúky
- pozemky a stavby vo vlastníctve Slovenského Červeného kríža, ako aj tie, čo slúžia správe cirkví, sociálnej pomoci, zdravotníckym zariadeniam,

školám,
- pozemky verejne prístupných parkov a športovísk, v chránených areáloch, prírodných rezerváciách.

Zdroj : VZN miest, vybrané oslobodenia
SME, 14.1.2008

Durayova diecéza

Kresťanov delíme na katolíkov, evanjelikov, pravoslávnych a Maďarov. Tak nejako vyzerá Csákyho „logika“, z ktorej vyvodil záver, že maďarskí katolíci by mali mať „svojho“ biskupa.

Požiadavka SMK na maďarského biskupa nie je nová. Maďarskí politici ju oprášili krátko po novembri '89, keď chceli vlastnú diecézu. Tá mala pokrývať „maďarské územie“ na slovenskom juhu. Na čele s maďarským biskupom. Tento malý spor vtedy nebol politický, ale skôr cirkevný. Slovenskí biskupi aj Vatikán tento nešťastný návrh zdvorilo odmietli povýšiť na tému dňa ako zbytočný. A rizikový. Bol by to zárodok nacionálnych konfliktov vnútri cirkvi...

Cirkev celú vec uzavrela prezieravo. A spravodlivo. Hierarchia a územné (diecézne) delenie je vnútorným problémom katolíckej cirkvi. Nátlak štátu alebo politických strán je vedľajší. A spravidla škodlivý. Mimochodom, maďarskí veriaci vyzerajú už roky celkom spokojne. „Maďarský biskup“ trápi len Csákyho. A hŕstku nacionalistov z vedenia SMK...

Csákyho nápad je uletený a biedne podložený. V konečnom dôsledku však veľmi presne zapadá do schémy autonomistov okolo Miklósa Duraya. Ten predtiera, že už ustúpil od územnej autonómie. A nahradil ju „personálnou autonómiou“. Maďarská menšinová vláda sa nemá viazať na územie, ale na osoby maďarskej národnosti. Podobné postavenie má mať „maďarský biskup“. Nemal by územnú diecézu, ale národnú, etnickú. Táto predstava je z cirkevného hľadiska dosť krkolomná. Ale z politického pochopiteľná.

Úvahami o „maďarskom biskupovi“ sa Csáky nesnaží uspokojiť duchovné potreby maďarských veriacich. Tí jeho služby zjavne nepotrebujú. Csáky sa snaží uspokojiť „len“ politické potreby Miklósa Duraya. Čo samozrejme vedenie SMK nikdy neprizná. Aspoň nie v slovenčine...

**Dag Daniš
PRAVDA, 15.1.2008**

Zmizni, pápež!

Prednáška pápeža Benedikta XVI. na univerzite v Regensburgu. Vyššie iránskeho prezidenta Mahmúda Ahmadinedžáda na pôde americkej Kolumbijskej univerzity. Zrušenie návštevy Benedikta XVI. na univerzite La Sapienza v uplynulých dňoch. Udalosti vyvolávajúce otázky o stave slobody prejavu na Západe.

Včera sa na najväčšej európskej univerzite La Sapienza v Ríme začal nový akademický rok. Na úvodnej slávnosti spojenej so spomienkou na 705. výročie jej založenia mal so svojou prednáškou vystúpiť aj bývalý vysokoškolský profesor, pápež Benedikt XVI. Proti vystúpeniu hlavy katolíckej cirkvi sa ešte v minulom roku postavil emeritný profesor fyziky Marcello Cini.

V otvorenom liste, ktorý vyšiel 14. novembra v komunistickom denníku *il Manifesto*, adresovanom rektorovi Renatovi Guarinimu sa postavil proti účasti pápeža na univerzitnej slávnosti. Začiatkom týždňa profesora Ciniho podporilo 67 zo 4500 vyučujúcich na univerzite.

Pápež a Galilei

Dôvody? Kardinál Ratzinger v roku 1990 citoval rakúskeho filozofa Paula Karia Feyerabenda, ktorý sa vyjadril, že proces proti Galileimu bol rozumný a spravodlivý. Ratzinger však zdôraznil, že sa s predmetným citátom nestotožňuje. Protestujúci profesori, prevažne z katedry fyziky, zároveň zdôraznili, že je potrebné rešpektovať otvoreného ducha univerzity, na ktorej študujú študenti rôznych vierovyznaní a ideológií. Niekoľko desiatok sa ich pridalo k protestu svojich učiteľov.

„... som si istý, že dvere univerzity zostanú pápežovi otvorené, pretože inak by to bol koniec histórie La Sapienza,“ vyjadril sa pre Rádio Vatikán profesor genetiky Bruno Dallapiccola. Nestalo sa. „Pápež návštevu odriekol, pretože neboli zaistené ani minimálne podmienky na konštruktívne, priateľské a dôstojné stretnutie,“ povedal vo včerajšom rozhovore pre denník *Corriere della Sera* kardinál a rímsky vikár Camillo Ruini, ktorý zá-

KDH znova zasahuje do interrupcií

KDH už nechce potraty zakázať, zákon by však podľa hnutia mal urobiť viac, aby ženy od interrupcie odradil.

KDH sa pokúsi otvoriť interrupčný zákon. Zhruba mesiac po tom, ako neuspelo na Ústavnom súde, predkladá novelu zákona. Hnutiu už nejde o zákaz potratov, chce spresniť podmienky, kedy sa môžu vykonávať.

„Sme si vedomí, že úplná zákonná ochrana nenarodeného dieťaťa je nepriechodná,“ povedal predseda KDH Pavol Hrušovský. Hnutie navrhuje, aby po stretnutí s lekárom mali ženy povinne tri dni na rozmyslenie. Chce presadiť aj to, aby ich lekári pred interrupciami informovali nielen o rizikách, ale aj o alternatívach, napríklad utajených pôrodoch. Ženy by mali tiež dostať informáciu o vývojovom štádiu plodu so sonografickým záznamom.

„Nemám nič proti tomu, ak je niekto nútený k väčšej zodpovednosti. Ale ak im chcú ukazovať obrázky, tak to je už na úrovni morálneho vydierania,“ hovorí Michal Kliment zo Spo-

ločnosti pre plánované rodičovstvo. Obrázky zo sonografických vyšetrení by sa podľa neho mali ukazovať v školách.

KDH dúfa, že novelu podporia aj iné strany. Podpísala ju tiež poslankyňa HZDS Ľudmila Mušková, ktorá pred siedmimi rokmi podporila aj podanie proti interrupčnému zákonu na Ústavný súd. Podanie podpísal aj líder SNS Ján Slot. Ako strana zahlasuje, nechcel včera predseda jej klubu Rafael Rafaj povedať. „Je to však oblasť, ktorá prirodzene oslovuje hodnotový systém SNS.“

Väčšina poslancov dosiaľ vždy hlasovala proti obmedzeniu interrupcií.

Ministerstvo zdravotníctva zatiaľ návrh nekomentuje. Hovorkyňa Silvia Balázsová potvrdila, že pripravuje vlastnú novelu, ktorá súvisí s rozhodnutím Ústavného súdu. Mala by uzákoniť interrupcie z genetických dôvodov do 24. týždňa. **Veronika Šutková**

SME, 12.1.2008

roveň na nedeľu zvolal zhromaždenie všetkých Rimanov na podporu pápeža. „V malej časti spoločnosti, ktorá je však veľmi hlučná, existuje netolerantná klíma,“ dodal Ruini.

Zrušenie návštevy protestujúci študenti prijali ako víťazstvo verejnej a svetskej univerzity nad univerzitou postavenou na katolíckych dogmách, víťazstvo rozumu nad pozíciami viery. V prednáške, ktorú pápež poslal aspoň listom, však otvorene uznáva, že univerzita je inštitúciou laickou, slobodnou od politických i cirkevných autorít a musí sa podriaďovať len autorite pravdy.

Uzavretý priestor

Myšlienkový postup talianskych profesorov je skutočne zvláštny. Z dôvodu ochrany laicity univerzity chcú urobiť z otvoreného akademického prostredia postaveného na dialógu uzavretý priestor, v ktorom absentuje konštruktívny konflikt názorov. Nevytvárajú tým z laicity dogmu, proti ktorej chceli bojovať?

Vzbura niekoľkých profesorov a študentov až príliš pripomína

moslimské protesty po pápežovej prednáške v Regensburgu, kde citoval byzantského cisára Manuela II. Palaelogosa, s ktorého výrokom sa tiež nestotožňoval. Zo strachu pred „hnevom moslimov“ sa pápež takmer nikto nezastal. Denník *New York Times* dokonca pápeža vyzval, aby sa moslimom ospravedlnil. Teraz sa proti Benediktovi XVI., jednému z najväčších obrancov západnej civilizácie, búria samotní jej príslušníci.

Zaujímavým javom je, že na stranu pápeža a na obranu slobody prejavu sa postavili aj popredné talianske ľavicové osobnosti. Prezident a bývalý komunista Giorgio Napolitano, premiér Romano Prodi, ale aj antiklerikálny ľavicový denník *La Repubblica*. „Až do večera bola táto krajina tolerantná...“ napísal v rozsiahlom komentári šéfredaktor Ezio Mauro.

Po týchto udalostiach platí, že na západnej univerzite môže vystúpiť Mahmúd Ahmadinedžád, mohol by aj Adolf Hitler, ale nie pápež.

Imrich Gazda
doktorand žurnalistiky
SME, 18.1.2008

Pápeža na univerzite nechceli

Benedikt XVI. zrušil návštevu rímskej univerzity.

Od pondelka protestovala časť študentov a profesorov rímskej univerzity La Sapienza proti zajtrajšej návšteve pápeža. Prednášku Benedikt XVI. nakoniec odvolal. Akademici odsúdili jeho prejav z roku 1990, keď pôsobil ako prefekt Kon-

gregácie pre náuku viery. Citoval v ňom rakúskeho filozofa Paula Feyerabenda, ktorý schvaľoval rozmýšľanie cirkvi o prípade inkvizíciou odsúdeného Galilea.

Lavicový intelektuál a nositeľ Nobelovej ceny za literatúru Dario Fo sa postavil za pápeža: „Sloboda prejavu je posvätná“. (ium), SME, 16.1.2008

Študenti sa búria proti návšteve pápeža

Benedikt XVI. po protestoch študentov a profesorov zrušil návštevu slávnej talianskej univerzity.

Pápež Benedikt XVI. v domácom Ríme narazil na odpor desiatok študentov a profesorov slávnej univerzity La Sapienza. S heslami Preč s pápežom či Poznanie nepotrebuje kňazov už druhý deň protestovali proti jeho plánovanej štvrtkovej návšteve, ktorú včera podvečer Benedikt XVI. náhle zrušil.

V otvorenom liste hlave katolíckej cirkvi 67 profesorov napísalo, že ich „uráža a ponižuje“ pápežov názor na talianskeho astronóma Galilea Galileiho zo 17. storočia. Podľa nich nie je vhodné, aby inštitúcia oddaná vede vzdala úctu pápežovi, keď cirkev vedu potláčala.

Akademici jednej z najstarších univerzít v Európe, ktorú založil pápež Bonifác VIII., narážali na Benediktov prejav z roku 1990. Vtedy ako

kardinál Ratzinger šéfoval doktrinálnej Kongregácii pre náuku viery vo Vatikáne. Citoval v ňom rakúskeho filozofa Paula Feyerabenda, že „cirkev sa v období Galilea držala rozumu viac než samotný Galileo“ a verdikt proti nemu bol, s ohľadom na to obdobie, „raciálny a správny“.

Galilei vyvracal dovtedajšie učenie, že Slnko obieha okolo Zeme. Inkvizíčná komisia ho v roku 1633 prinútila, aby sa tvrdenia verejne zriekol.

Aj keď sa Ratzinger nestotožnil s názorom Feyerabenda, tvrdí, že cirkev nebola v minulosti proti vede zaujatá. Galileo pokračoval vo výskume aj po tomto procese s podporou duchovenstva. Benediktov predchodca Ján Pavol II. už v roku 1992 priznal, že cirkev v kauze Galileo zlyhala.

Benedikt XVI. mal navštíviť La Sapienzu pre 60. výročie založenia jej kaplnky na pozvanie dekana.

Lucia Michalková, SME, 16.1.2008

Táto viera je problém

Americký odborník na prezidentské voľby John Fortier pre HN:

Môže Romneyho viera ovplyvniť voľčív?

Prieskumy ukazujú, že veľa Američanov nechce voliť mormóna kvôli rozdielom medzi kresťanstvom a touto vierou. Je to dosť prekvapujúce. Najmä evanjelickí kresťania neveria tomuto náboženstvu. Ukázalo sa to predovšetkým v Iowe, kde si pastor Mike Huckabee získal evanjelikov. Volili ho, lebo sa báli, že by vyhral mormón. Jeho náboženstvo zrejme bude pre neho problém ešte v južných štátoch ako Južná Karolína, kde je mnoho evanjelických voličov.

Vytiahli niekedy jeho rivali túto kartu proti nemu?

Nie priamo. Ale použili tichšie, menej priame spôsoby, ktorými narážali na to, že jeho viera nie je kresťanská a od kresťanstva sa veľmi líši. Aj Huckabee povedal, že on je kresťanský líder. Mal takto zaujať voličov, ale aj poukázať na rozdiely medzi náboženstvami.

Ako si vysvetľujete, že voľby medzi republikánmi prinesú vždy nového víťaza?

Súboj na republikánskej strane je veľmi otvorený. Už sme si mysleli, že sa obmedzil na boj medzi Johnom McCainom a Huckabeeom, a objavil sa Romney. Stále tu zostáva veľa scenárov vývoja. Republikáni stále hľadajú populárneho silného kandidáta.

(mok), HN, 17.1.2008

Stratil prsteň

Pápež Benedikt XVI. pokrstil vo vatikánskej Sixtínskej kaplnke trinásť novorodencov. Obrad sa konal v starom štýle, keďže pápež sa vrátil k tradičnejšej ceremónii.

Počas krstu však stratil pápežský prsteň. Zlatý pečatný prsteň, ktorý nosia pápeži na prstenníku pravice, patrí k základnej „výbave“ každého pápeža.

Okrem reliéfu svätého Petra je na ňom vyryté aj pápežovo meno. Každý prsteň musí byť po smrti svojho majiteľa zničený. Aj Benedikt XVI. preto pri svojej inaugurácii dostal nový prsteň. V nedeľu ho však takmer stratil. Pri krste trinástich detí v Sixtínskej kaplnke sa mu prsteň zrejme zošmykol z prsta a samotný Benedikt ani jeho sprievod nevedeli, kam sa zakotúlal. Keď pápež zistil, že ho nemá na ruke, počas sprievodu sa náhle zastavil a nenápadne jednému zo svojich pomocníkov naznačil, čo sa deje. Našťastie ho onedlho našli pri oltári.

Prsteň sa tradične nazýva prsteň rybára na pamiatku svätého Petra, ktorý sa živil rybárstvom.

Benedikt XVI. sa počas omše vrátil k starým tradíciám a na rozdiel od Jána Pavla II. ju odslúžil chrbtom k veriacim a čelom k starému oltáru kaplnky.

(mig)
Plus jeden deň, 16.1.2008

Kresťania sa modlia za jednotu

Rozdelenie kresťanov na rôzne cirkvi nie je podľa predsedu Konferencie biskupov Slovenska Františka Tondru podľa Kristovho zámeru. Ježiš podľa neho veľmi zdôrazňoval jednotu. Povedal to pri príležitosti tradičného týždňa modlitieb za jednotu kresťanov, ktorý sa začína dnes.

„Vždy sa prihodí nejaké menšie i väčšie nedorozumenia. V dejinách sa stali aj také, že sa časť cirkvi oddelila od celku. Toto sa už nemalo stať,“ povedal Tondra. Podľa neho nie je v ľudských silách rozdelenie prekonať bez pomoci Ducha Svätého. „Preto sa modlíme, aby sme dokázali tieto prekážky prekonať.“ (sita), SME, 18.1.2008

Prešovský Kristus bude mať 33 metrov

Primátor Hagyari plánuje v Prešove postaviť monument za 10 miliónov

Najväčšia socha Ježiša Krista v Európe bude pravdepodobne stáť v Prešove! Primátor Pavel Hagyari už rozbehol projekt obrovskej 33-metrovej sochy, ktorá nepochybne zviditeľní jeho mesto.

Zatiaľ je projekt len v počiatočnom štádiu, takže Prešovčania si budú musieť ešte také dva roky na monument počkať. Ten by sa mal potom týčiť neďaleko prešovskej Kalvárie.

„Myšlienku vytvoriť v Prešove veľký pamätník civilizácie a kresťanstva nosím v hlave už dlho, ešte skôr, ako som sa stal primátorom,“ hovorí P. Hagyari. „Malo by ísť o stvárnenie Ježiša Krista nie trpiaceho, ale skôr vítajúceho a odpúšťajúceho. „Pre monumentálne rozmery - mal by mať výšku 33 metrov (čo je asi výška 10-poschodového paneláka) - sa uvažuje o tom, že celé dielo bude z betónu. Pôjde teda skôr o stavbu ako klasickú sochu. Na návrhoch už pracujú traja slovenskí sochári - Tibor Bartfay, Martin Pala a Emil Venkov.

Celý projekt by mal stáť okolo 10 miliónov korún, bude financovaný len zo súkromných a nadačných zdrojov. Ak sa všetko podarí tak, ako si otec myšlienky predstavuje, v Prešove bude stáť nielen najväčšia socha Slovenska, ale aj vôbec najväčšia európska socha Ježiša Krista.

Viete, že:

- najväčšie stvárnenie Ježiša Krista sa týči nad mestom Rio de Janeiro - socha Krista Spasiteľa, ktorá meria s podstavcom 38 metrov?
- doteraz najväčšou Ježišovou sochou v Európe je kópia tej brazílskej v portugalskom Lisabone - má 23 metrov?
- doteraz najväčšou sochou na Slovensku je sovietsky vojak na Slavíne v Bratislave s výškou 12 metrov?
- prešovská socha dosiahne výšku 10. poschodia panelového domu?
- pre porovnanie - výška najvyššej veže Dómu Sv. Alžbety v Košiciach je 58, 5 metra, Urbanovej veže v Košiciach 45 metrov a veže Dómu Sv. Mikuláša v Prešove 16 metrov?

EUBOMÍR FERKO
Plus jeden deň, 15.1.2008

Krista pre Prešov navrhujú v Bratislave

Mesto bude mať novú dominantu. Na prešovskej kalvárii chce primátor Pavel Hagyari vybudovať obrovskú - 33 metrov merajúcu sochu Ježiša Krista - najväčšiu v Európe. Budúcu pýchu Prešova však navrhujú traja bratislavskí výtvarníci.

Dôvody, prečo sa na výslednej podobe sochy nepodielajú aj prešovskí umelci, primátor Pavel Hagyari vysvetľuje tým, že myšlienka obrovského monumentu v ňom rezonovala ešte predtým, ako sa stal primátorom. „Zaoberali sme sa ňou spoločne s mojím kamarátom, bratislavským výtvarníkom Martinom Palom.

Navyše, prešovskí umelci sú aj drahší,“ myslí si primátor.

Náklady na sochu z betónu sú predbežne vyčíslené na 10 - 15 miliónov. „Bude stáť na súkromných pozemkoch, napravo od kostola. Už som predbežne dohodnutý s majiteľmi týchto nehnuteľností,“ povedal primátor, ktorý dúfa, že monument bude dokončený v roku 2010, teda v závere jeho súčasného volebného obdobia. Financovať sa má zo súkromných zdrojov, z nadácie, ktorá vznikne s týmto cieľom, ako aj zo zbierok.

Veľkolepé vízie prešovského primátora sochou Krista nekončia.

- „Navrhne odkúpenie bývalej vodárenskej veže. Mohla by slúžiť ako reštaurácia i vyhliadka,“ myslí si Hagyari. Druhá vyhliadková veža by mala vzniknúť z dnes nefunkčného komína pri autobusovej stanici, kde sa chystá výstavba obchodného centra. „Mala by byť v tvare oválu,“ predstavuje si primátor.

- Na streche iného obchodného centra by rád videl ľadovú plochu.

- Uvažuje aj nad parkúrom a hipodrómom pre preteky koní.

- Z Mestskej haly má vzniknúť Aréna Prešov spojená s ďalším obchodným centrom.

- Tohto roku chce začať budovať a aj dokončiť 50metrový bazén.

- Primátor však nesúhlasí s predajom pozemkov pre futbalový klub, ktorý chce rekonštruovať futbalový štadión. (nov

Primátor Pavel Hagyari má s Prešovom veľkolepé plány.

Socha bude merať 33 metrov, pretože Ježiš Kristus zomrel, keď mal 33 rokov. Obrovský monument plánujú postaviť pravdepodobne na tomto mieste.

Peter Novotný, Nový čas, 16.1.2008

Na Krista treba dvadsať dielov

V Iráne nakrútili film o Ježišovi. Chceli v ňom poopraviť chyby, ktorých sa dopustil Mel Gibson.

Pred pár rokmi bolo trochu šumu okolo filmu Mela Gibsona Ukrižovanie Krista. Z Iránu teraz prišla odpoveď.

Režisér Náder Tálebžáde nakrútil film Ježiš, Boží duch a vraví: „Gibsonov film je veľmi dobrý. Tým myslím, že je dobre urobený. Ale príbeh má chybný, tak to nebolo.

Odvola sa pritom na dva zásadné rozdiely. Islam vidí v Ježišovi proroka, nie Božieho syna, a neverí v jeho ukrižovanie. „V Koráne sa jasne hovorí, že ukrižovaný nebol Ježiš, ale Judáš,“ hovorí Tálebžáde a toho sa aj držal vo svojom filme. Pre Moslimov je Ježiš len jeden zo štyroch prorokov a na zem bol vyslaný preto, aby oznámil príchod posledného piateho proroka Mohammeda.

Film Ježiš, Boží duch sa teraz premení do televíznej podoby, bude mať dvadsať dielov a tento rok ich odvy-

siela iránska štátna televízia.

Tálebžáde povedal, že televízna verzia bude viac skúmať vzťahy medzi Ježišom a imámom Mahdíom. Šíiti totiž veria, že Mahdí sa zjaví pri apokalypse, aby zachránil svet a Ježiš ho bude sprevádzať. Režisér tvrdí, že prezident Ahmadínedžád chce urýchliť návrat Mahdího. Potom by mala nastať nová éra mieru a súladu medzi ľuďmi.

Režisér Tálebžáde vraj svoj film robil aj preto, aby zabojoval o súlad medzi kresťanmi a moslimami, lebo majú „spoločný základ“.

S filmom Ježiš, Boží duch zašiel až ku Gibsonovmu domu na Malibu. „Bola však nedeľa, film a brožúru prevzala len bezpečnostná služba pri vchode. Sľúbila, že ich odovzdá,“ povedal Tálebžáde.

V iránskych kinách však film prepadol. Ťažším témam tam konkurujú gansterky a milostné príbehy. (čtk)

SME, 17.1.2008

Pápež ustúpil svetskému fundamentalizmu

Sapienza - jedna z najprestížnejších talianskych univerzít so 750-ročnou tradíciou vzdelávania - urobila hanbu Taliansku. Ani nie dve percentá pedagógov a pár stoviek ľavicových extrémistov dosiahlo svoje - pápež Benedikt XVI. odvolal svoju návštevu a prednášku na tejto akademickej pôde. Príčina: pár učiteľov so svojím kruhom študentov ostro kritizovali pápeža za to, že v roku 1990 ešte ako kardinál Jozef Ratzinger vyhlásil, že cirkevný proces s Galileom bol „oprávnený a spravodlivý“. Ľavicových fanatikov to uráža, preto happeningami blokovali univerzitu - až dosiahli svoje.

Pripomíname, že Galileo sa dostal do sporu s cirkvou kvôli propagácii Koperníkovej heliocentrickej teórie - že nie Slnko obieha okolo Zeme, ale je tomu práve naopak, a ešte kvôli tomu, že chcel oddeliť vedu od viery. Inkvizícia poslala vtedy takmer 70-ročného Galilea na doživotie do domáceho väzenia. Hrozila mu smrť za kacírstvo, ale zmäkčenie trestu dosiahol tým, že svoje názory označil za „nepekne bludy“.

Ľavicoví radikáli na La Sapienza slávia triumf - dokázali sa postaviť pápežovi. Zdravý európsky rozum však hovorí: toto je príklad, keď si niekto uzurpuje výsadné právo na názor, keď triumfuje názorový fundamentalizmus, keď niekto nie je schopný nielen diskutovať, ale ani vypočuť si názor iného. Ukázalo sa, že akademická pôda aj tej najväčšej alma mater môže byť zneužitá vreštiacou skupinkou. Smutné je, že mlčiaca slušná väčšina nenašla štipku odvahy zachrániť česť univerzity. Planá bola aj vyzva rektora, ktorý vyzýval prijať pápeža práve v mene tolerancie...

Vážne problémy s protestujúcimi na La Sapienza mal aj Benediktov predchodca - Ján Pavol II. v roku 1991, ale so sebe vlastným šarmom dokázal roztopašných ľavičiarov uzemniť. Ján Pavol II. pri príležitosti 350. výročia smrti Galilea (1992) uznal, že rímski teológovia sa v procese s Galileom mylili a ocenil jeho vedecké poznatky. Vatikánske kuloáre šepcú, že práve kardinál Ratzinger bol vtedy veľmi rozčarovaný systematickým ospravedlňovaním Jána Pavla II. za chyby katolíckej cirkvi

v minulosti a snažil sa pápeža vtedy v tom všemožne brzdiť.

Benedikt XVI. naozaj nemá modernizmus vo svojom erbe. Je naozaj ešte väčším konzervatívcom než si mnohí pri jeho nástupe na Petrov stolec pripúšťali. Ale to je jeho výsadné právo ako hlavy katolíckej cirkvi. Druhá vec je, ako to budú reflektovať radoví veriaci, kňazi, biskupi, kardinálske kolégium... Ale to nechajme na nich, oni majú prednostné právo reflektovať slová a činy pápeža. Krikľúni z La Sapienza sa bojkotom

pápeža sami priradili k inkvizítorom, ktorí odsúdili Galilea za odlišné názory. Svetský fundamentalizmus vyhral, ale iba bitku, a to aj tým najtrápnejším spôsobom - zalepením úst názorovému odporcovi.

Tak ako to zvyknú postboľševici (napríklad s Che Gevarom na tričku“) robiť.

Krikľúni z La Sapienza sa bojkotom pápeža sami priradili k inkvizítorom, ktorí odsúdili Galilea za odlišné názory.

**Peter Turčik
HN, 17.1.2008**

Pápeža umlčal spor o Galilea Galileiho

RÍM (ik, REUTERS) - Do moslimského Turecka sa vybral napriek hrozbám teroristov, na pôdu najstaršej rímskej univerzity, kde sa ho časť študentov chystala vypísať, však nevstúpi. Pápež v poslednej chvíli odvolal na dnes ohlásenú účasť na slávnostnom začatí akademického roku v La Sapienze, ktorá je so 145-tisíc študentmi najväčšou univerzitou Európy. V katolíckom Taliansku je z toho nebyvalý škandál. Je to po prvý raz, čo Benedikt XVI. pre protesty zmenil svoj program.

Na návštevu univerzity pozval pápeža rektor Renato Guarini, ktorý zrušenie prednášky označil za „porážku slobody prejavu“. Premiér Romano Prodi sa vyslovil proti atmosfére neznášanlivosti. „Ani jeden hlas nesmie byť v našej krajine umlčaný, tobôž, ak patrí pápežovi,“ vyhlásil predseda stredofavicovej vlády. Pravícová opozícia obvinila premiéra, že v krajine nedokáže zaručiť slobodu prejavu a vyzvala Talianov, aby v nedeľu masovou účasťou na omši na Svätopeterskom námestí podporili pápeža.

Aféra sa začala otvoreným listom 67 profesorov La Sapienzy Tí obvinili pápeža, že ako spiatočnícky teológ podriaďuje rozum viere, a preto by nemal otvárať akademický rok. Hlavným argumentom profesorov sa stal starší výrok, ktorý budúci pápež, vtedy ešte kardinál Joseph Ratzinger, vypustil z úst počas svojej predchádzajúcej návštevy La Sapienzy v roku 1990. Sporné slová sa týkali Galilea Galileiho, ktorého cirkev v stredoveku súdila ako kacíra. Prinútila ho odvolať objav, že Zem sa krúti okolo

Slnka a až do smrti ho držala v domácom väzení. „Cirkev bola v tom čase vernejšia rozumu ako sám Galileo a brala tiež do úvahy etické a sociálne dôsledky Galileovej doktríny. Jej rozsudok voči Galileovi bol rozumný a spravodlivý,“ povedal Ratzinger. Jeho stúpenci ho teraz obhajujú, že to nebola jeho myšlienka, ale len citát ruského filozofa Paula Feyerabenda. Mimochodom, rovnakým spôsobom sa pápež predvlani pokúšal utíšiť pobúrenie moslimov. Dva mesiace pred cestou do Turecka v prednáške na univerzite v Regensburgu totiž pripomenul slová stredovekého byzantského cisára, že islam je násilný a nerozumný a prorok Mohamed „prikázal šíriť moslimskú vieru mečom“.

Hoci La Sapienzu pred vyše siedmimi storočiami založil dávny predchodca dnešného pápeža, ako väčšina talianskych univerzít si prísne stráži svoj svetský charakter. „Veda je svetská. Nie pápežovi,“ hlásali transparenty, ktoré protestujúci študenti vyvesili na svojej alma mater.

Profesor fyziky Andreas Srova, jeden zo signatárov otvoreného listu, privítal rozhodnutie pápeža. Podľa neho protestujúci by boli ochotní si ho vypočuť, keby dostali možnosť reagovať. „Nech pápež príde hocikedy inokedy, keď bude možná výmena názorov, ale slávnostné otvorenie roka nie je vhodný čas,“ povedal Srova.

Ani jeden hlas nesmie byť v našej krajine umlčaný, tobôž, ak patrí pápežovi Romano Prodi, taliansky premiér

PRAVDA, 17.1.2008

Deti budú súťažiť o peniaze pre svoje školy

Škola, ktorej žiaci uspejú v olympiádach, bude mať viac peňazí. To je iba jedna zo zmien, ktoré v poslednej chvíli vložil do návrhu školského zákona minister Ján Mikolaj (SNS). Siahol nimi na financovanie základného a stredného školstva.

V súčasnosti dostávajú školy príspevky podľa toho, koľko majú študentov. Po novom bude suma, ktorú získajú zo štátu, zvyšovať účasť žiakov na medzinárodných projektoch či výsledky v celoslovenských súťažiach. Ministerstvo školstva osobitne zaplatí aj náklady, ktoré má škola navyše, „napríklad dopravu a asistentov učiteľa.

Podľa zástupcu riaditeľa Základnej školy v Tulčíku Martina Klempaya môžu niektoré úpravy časť škôl znevýhodniť. „Je jasné, že školy vo veľkých mestách, s dobrým vybavením učební a príležitosťami sú na prvých miestach v olympiádach,“ uviedol. Klempayovi súčasné delenie peňazí zo štátnej kasy vyhovuje.

„Presne vieme, koľko podľa počtu detí dostaneme a na základe toho sa zariadíme. Je to prehľadné,“ dodal.

Na bonusy budú mať nárok len štátne školy. Súkromné nie. Tým sa, naopak, budú príspevky o 15 percent krátiť, ak školská inšpekcia zistí nedostatky vo vyučovaní. „Celé to smeruje k zoštatneniu školstva. Dosah to bude mať taký, že súkromné zariadenia budú zanikať,“ povedal o vládnej politike Gabriel Rovňák zo združenia súkromných škôl.

Mikolaj zavádza aj pokuty pre zriaďovateľov. Samospráva, cirkev či súkromník tak budú platiť do stotisíc korún okrem iného vtedy, ak peniaze od štátu nerozdelia školám včas a podľa pravidiel. V minulosti sa podľa rezortu často stalo, že prostriedky školám meškali alebo ich školy zdržovali.

Zmenu financovania základných a stredných škôl žiadala aj najsilnejšia vládna strana Smer. „Tak, aby len žiak nebol nositeľom peňazí,“ zdôraznil vicepremiér Dušan Čaplo-

vič. Poslankyňa za Smer Oľga Nachtmannová si myslí, že súčasný systém núti školy nezdravo súťažiť o deti, ktorých je potom v triedach priveľa, čo znižuje kvalitu výučby.

Šéf školských odborov Ján Gašperan považuje za problém, že vláda Roberta Fica dáva do školstva malý balík peňazí. V štátnej kase na tento rok vyčlenila 3,7 percenta z výkonu ekonomiky. „Pritom sa zaviazala k piatim percentám,“ dodal Gašperan.

Minister zásadne upravil návrh školského zákona len deň pred skončením diskusie o ňom. Navyše cezeň nepriamo mení inú právnu normu zákon o financovaní základných a stredných škôl. Podľa exministra školstva Martina Fronca (KDH) je takýto postup neprijateľný. „Celé to bolo zle pripravené, minister predložil polotovár a teraz ho dorába,“ reagoval.

Ministerstvo tvrdí, že zmenu financovania chystalo už dávno. „V záujme zjednodušenia práce sa minister rozhodol riešiť to priamo v školskom zákone,“ konštatovala hovorkyňa, Viera Trpišová.

Školský zákon by mala koncom januára prerokovať vláda a potom parlament.

Peniaze pre školy po novom

1. príspevky budú závisieť od umiestnenia žiakov v celoslovenských súťažiach alebo olympiádach na prvých troch miestach

2. vplyv na peniaze bude mať aj spolupráca na medzinárodných projektoch

3. žiadosť o financovanie špecifik podáva zriaďovateľ školy do 30. septembra

4. za špecifiká sa považujú náklady na dopravu a mzdy asistentov vrátane poistného

5. na financovanie rozvojového projektu dá štát peniaze, ak škola prispeje 0 až 30 %

6. vzdelávacie poukazy budú použité na prípravu žiaka na povolanie, podrobnosti ustanoví vláda

7. pokuty v prípade porušenia finančných pravidiel pre zriaďovateľa (cirkev, samospráva, súkromník) budú od 10-tisíc do 100-tisíc korún

ZDROJ: MŠ SR

Zuzana Petková

PRAVDA, 18.1.2008

Dielo Majstra Pavla z Levoče je opäť o niečo bohatšie

Dielo Majstra Pavla z Levoče je opäť o niečo bohatšie. Zreštaurované súsošie svätého Juraja totiž odhalilo aj výnimočnú fresku, ktorá je jediná svojho druhu na Slovensku. Napriek výnimočnosti a miliónovej investície do obnovy súsošia, k dielu nemá prístup široká verejnosť. Pokračuje Ivana Ratkovská.

Na reštaurátorské práce súsošia sv. Juraja dala 1 200 000 korún nemecká nadácia Messerschmidt. Napriek jej želaniu sprístupniť dielo verejnosti sa tak doteraz nestalo. Súsošie je umiestnené v uzatvorenej kaplnke sv. Juraja v levočskom kostole svätého Jakuba. Keďže v kaplnke sú aj relikvie nevyčísliteľnej hod-

noty, priestory nie sú preto sprístupnené.

Eva Špaleková, historička umenia, Reštaurátorské ateliéry Levoča: „Určite je to úžasné dielo, je to krásne dielo, je to dielo Majstra Pavla a pozná ho veľmi málo ľudí, tým že je umiestnené tam kde je.“

V súčasnosti sa hľadá riešenie ako vzácnu sochu vystaviť pre širokú verejnosť.

František Dluhoš, farár levočskej farnosti: „Mechanické zabezpečenie je dosť problémové by bolo urobiť. Plánujeme urobiť mrežu a takým spôsobom potom sprístupniť nie vchod do vnútra, ale náhľad aby bol na Juraja.“

Rádio Regina, 12:00, 17.1.2008

Pár si má určiť, ako ho rozvedú

Únia chce zjednodušiť rozvody, proti sú katolícke i liberálne krajiny. Slovensko súhlasí

Brusel sa snaží zjednodušiť a urýchliť rozvody manželov z rôznych krajín. Tiež chce, aby neruinovali peňaženku.

Slovenka si zobrala za manžela Francúza a žijú spolu v Bruseli. Po niekoľkých rokoch ich vzťah skrachoval. Podľa zákonov ktorého štátu sa však budú rozvádzať, deliť si majetok a komu zostanú deti?

Európska komisia navrhla rozvodové zákony zjednodušiť. Pár by sa mohol sám rozhodnúť, podľa pravidiel akej krajiny sa dá rozviesť.

V únii sa každoročne rozpadne takmer 900-tisíc manželstiev, z toho 16 percent tvoria páry z rôznych krajín.

Írnske právo v Európe?

Návrh z Bruselu ihneď rozpútal veľké vášne. Niektoré členské krajiny sa obávajú, že ich súdy budú musieť rozhodovať na základe cudzích zákonov. Najväčšie výhrady má liberálne Švédsko, ktoré podporili aj Fíni a Holanďania.

Ak by zákon prešiel, súd v Štokholme by musel rozhodovať na základe rozvodového práva, ktoré platí v krajine, kde mali naposledy trvalý pobyt. Ak to bolo v Iráne, musel by ich rozvádzať podľa tvrdých islamských zákonov.

Komisia však tvrdí, že nikdy nechcela v Európe propagovať islamské právo šariú. Chce len umožniť párom, aby si samy mohli vybrať krajinu, v ktorej sa rozvedú.

Výhrady k zákonu majú aj katolícke krajiny ako Poľsko či Írsko, ktoré nesúhlasia so zjednodušením rozvodov.

Proti sa postavila aj euroskeptická Británia, podľa ktorej by do týchto vecí nemal Brusel zasahovať. Únia má iba obmedzené právomoci v oblasti rodinného práva, ktoré si stále riadi každý štát po svojom.

Koniec rozvodovej turistiky

Lídri európskej integrácie Francúzsko a Nemecko však zákon podporujú. Denník Financial Times upozornil, že Berlín vlani, keď únii predsedal, dokonca navrhol, aby páry podpísali predmanželskú

zmluvu. Dohodli by sa, kde sa chcú dať rozviesť, ak by ich vzťah stroskotal.

Zástancovia zmeny argumentujú aj tým, že nový zákon skoncuje s tzv. rozvodovým nakupovaním. Ak jeden z manželov dobehne na súd prvý, môže dnes využívať liberálnejšie zákony v inej členskej krajine. Napríklad Ír sa rýchlejšie rozvedie v Holandsku.

Po novom by sa však páry mohli rozvádzať iba podľa práva jednej z krajín, ku ktorej „ich niečo spája“, napríklad v nej strávili väčšiu časť manželstva.

Rozvody v Európe

Na Malte sú rozvody nelegálne, pár však môže manželstvo ukončiť v inom štáte únie.

V Španielsku sa dá rozviesť pomerne rýchlo - už po troch mesiacoch manželstva.

Vo Fínsku manželov rozvedú za šesť mesiacov.

Katolícke Írsko zlegalizovalo rozvody iba v roku 1997. Pár však rozvedú až po štyroch rokoch, odkedy manželia nežijú spolu.

Vo Francúzsku sa dá rozviesť po dvoch rokoch odlúčenia.

Štefan Hudec, SME, 18.1.2008

Bezdomovci v Trenčíne sa sťahujú. Ich útulok prevzala Slovenská katolícka charita

Bezdomovci v Trenčíne sa sťahujú. Ich útulok prevzala Slovenská katolícka charita. Tvrdia, že kým ho vlastnilo mesto, im bolo lepšie. Dostávali čaj, pečivo a za pobyt v útulku nemuseli nič platiť. Teraz by to malo byť 30 korún na deň.

AA: „Upratovačka nie je. My umývame.“

AA: „Dekou by som sa ani neprikryl. Ja sa radšej prikryjem so svojim kabátom.“

AA: „Fakt, že keď to zobrala charita, vyhovárajú sa. Otvoria to presne na minútu o 7. hodine, do 7. hodiny. O 6. hodine vám rozsvietia a padajte.“

Bezdomovci sú rozhorčení, že od-

kedy má útulok katolícka charita, musia v ňom byť o dve hodiny kratšie. Navyše, pri príchode im dajú fúkať a kontrolujú im tašky, či v nich nemajú alkohol.

Jana Fabová, uvoľnená poslankyňa mesta Trenčín: „Je to podľa prevádzkového poriadku. Nechce umiestňovať tých, ktorí sú pod vplyvom alkoholu. Oni tam majú jednoznačne napísané, že teda by mali prejsť ako fúknuť si do trubičky, teda či majú alkohol v sebe alebo nie.“

Pre problémy s útulkom by a mali stretnúť zajtra zástupcovia mesta, Slovenskej katolíckej charity a Úradu verejného zdravotníctva.

Rádio VIVA, 14.1.2008

Mesto Trenčín chce aj naďalej spolupracovať so Slovenskou katolíckou charitou v starostlivosti o bezdomovcov

Mesto Trenčín chce aj naďalej spolupracovať so Slovenskou katolíckou charitou v starostlivosti o bezdomovcov. Charita okrem nocľahárne zriadi aj útulok a denné azylové centrum. Tiež vypracuje nový prevádzkový poriadok. Za najdôležitejšie považuje dlhodobu uvoľnená poslankyňa mesta Trenčín Janka Fabová to, že charita plánuje s bezdomovcami aj individuálne pracovať. Termín

kedy sa tak má stať však nie je určený. Slovenská katolícka charita mala s prevádzkou útulku pre bezdomovcov začať už 1. novembra 2007. V tom čase však nemala podľa Janky Fabovej registráciu, prevádzkový poriadok ani povolenie hygieny. Útulok teda začalo prevádzkovať mesto prostredníctvom sociálnych služieb mesta Trenčín.

Rádio Zet, 12:00, 17.1.2008